

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 16. julija 2020 *

„Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah – Uredba (EU) št. 1215/2012 – Člen 1(1) – Področje uporabe – Pojem ‚civilne in gospodarske zadeve‘ – Tožba za opustitev nepoštenih poslovnih praks, ki jo je vložil javni organ zaradi varstva interesov potrošnikov“

V zadevi C-73/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo hof van beroep te Antwerpen (pritožbeno sodišče v Antwerpnu, Belgija) z odločbo z dne 24. januarja 2019, ki je prispela na Sodišče 31. januarja 2019, v postopku

Belgische Staat, ki jo zastopata Minister van Werk, Economie en Consumenten, pristojen za Buitenlandse handel, in Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, K. M. O., Middenstand en Energie, zdaj Algemene Directie Economische Inspectie,

Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, K. M. O., Middenstand en Energie, zdaj Algemene Directie Economische Inspectie,

proti

Movic BV,

Events Belgium BV,

Leisure Tickets & Activities International BV,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi J.-C. Bonichot, predsednik senata, M. Safjan, L. Bay Larsen, sodnika, C. Toader (poročevalka), sodnica, in N. Jääskinen, sodnik,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 29. januarja 2020,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Movic BV L. Savelkoul in B. Schildermans, advocaten,

* Jezik postopka: nizozemščina.

- za Events Belgium BV in Leisure Tickets & Activities International BV T. Baes, advocaat,
- za belgijsko vlado P. Cottin, L. Van den Broeck in C. Pochet, agenti, skupaj z E. Vervaekejem, advocaat,
- za Evropsko komisijo M. Heller in G. Wils, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 23. aprila 2020

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 1(1) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Belgische Staat (belgijska država), ki jo zastopata Minister van Werk, Economie en Consumenten (minister za delo, gospodarstvo in varstvo potrošnikov), pristojen za Buitenlandse handel (zunanja trgovina), in Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (generalni direktor generalnega direktorata za nadzor in mediacijo zvezne javne službe za gospodarstvo, mala in srednja podjetja, srednji razred in energijo), zdaj Algemene Directie Economische Inspectie (generalni direktorat za gospodarsko inšpekcijo), ter direktorjem generalnega direktorata za nadzor in mediacijo zvezne javne službe za gospodarstvo, mala in srednja podjetja, srednji razred in energijo, zdaj generalni direktorat za gospodarsko inšpekcijo (v nadaljevanju: belgijski organi), na eni strani, ter Movic BV, Events Belgium BV in Leisure Tickets & Activities International BV, družbami nizozemskega prava, na drugi strani, zlasti v zvezi s prenehanjem poslovne prakse zadnjenavedenih, to je preprodaje vstopnic za dogodke, organizirane v Belgiji.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člen 7 Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288, in popravek v UL 2019, L 214, str. 25) določa:

„1. Države članice zagotovijo, da v interesu potrošnikov in konkurentov obstajajo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nepoštenih pogojev v pogodbah, ki jih s potrošniki sklenejo prodajalci ali ponudniki.

2. Sredstva, navedena v odstavku 1, vključujejo predpise, na podlagi katerih lahko osebe ali organizacije, ki imajo po nacionalnem pravu pravni interes za varstvo potrošnikov, ukrepajo v skladu z zadevnim nacionalnim pravom na sodiščih ali pri pristojnih upravnih organih, da odločijo, ali so pogodbeni pogoji, sestavljeni za splošno rabo, nepošteni, tako da lahko uporabijo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe takih pogojev.

[...]“

- 4 Člen 11 Direktive 2005/29/EGS Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) (UL 2005, L 149, str. 22), naslovljen „Izvrševanje“, določa:

„1. Države članice zagotovijo, da so v interesu potrošnikov z namenom uveljavitve skladnosti z določbami te direktive na voljo ustrezna in učinkovita sredstva za boj proti nepoštenim poslovnim praksam.

Taka sredstva vključujejo predpise, po katerih osebe ali organizacije, ki imajo po nacionalnem pravu upravičen interes za boj proti nepoštenim poslovnim praksam, vključno s konkurenti, lahko:

- (a) sprožijo sodni postopek proti takim nepoštenim poslovnim praksam;

in/ali

- (b) prijavijo take nepoštene poslovne prakse upravnemu organu, ki odloča o pritožbah ali sproži ustrezne sodne postopke.

Odločitev za eno od teh možnosti in odločitev o tem, ali sodiščem oz. upravnim organom dopustiti, da zahtevajo predhodno zatekanje k drugim predvidenim načinom obravnavanja pritožb, vključno s tistimi iz člena 10, je prepuščena državam članicam. Te možnosti so na razpolago ne glede na to, ali so prizadeti potrošniki na ozemlju države članice, v kateri se nahaja trgovec, ali v drugi državi članici.

[...]

2. V skladu s predpisi iz odstavka 1 države članice prenesejo na sodišča ali upravne organe pooblastila, ki jim v primerih, kjer ocenijo take ukrepe za potrebne, ob upoštevanju vseh interesov in zlasti javnega interesa omogočajo:

- (a) odreditev prenehanja ali uvedbo ustreznih sodnih postopkov za odreditev prenehanja nepoštenih poslovnih praks;

ali

- (b) če se nepoštene poslovne prakse še ne izvajajo, vendar so tik pred izvedbo, odreditev prepovedi prakse ali uvedbo ustreznih sodnih postopkov, s katerimi se odredi prepoved take prakse,

tudi če ni dokazov o dejanski izgubi ali škodi ali o naklepu ali malomarnosti trgovca.

Države članice prav tako predvidijo, da se ukrepi iz prvega pododstavka sprejmejo po hitrem postopku, in sicer z:

- začasnim učinkom, ali
- dokončnim učinkom,

ob tem, da je izbira med navedenima možnostma prepuščena državam članicam.

Da bi odstranili trajne učinke nepoštenih poslovnih praks, katerih prenehanje je bilo odrejeno z dokončno odločitvijo, lahko države članice nadalje podelijo sodiščem ali upravnim organom pooblastila:

- (a) da zahtevajo celotno ali delno objavo te odločitve in to v obliki, ki se jim zdi primerna,
- (b) da poleg tega zahtevajo objavo popravka.

[...]“

- 5 V skladu s členom 1 Direktive 2009/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta 2009/22/ES z dne 23. aprila 2009 o opustitvenih tožbah zaradi varstva interesov potrošnikov (UL 2009, L 110, str. 30) je njen namen približati zakone in druge predpise držav članic o opustitvenih tožbah s ciljem varstva kolektivnih interesov potrošnikov, vključenih v direktive, ki so našteje v Prilogi I k tej direktivi, in tako zagotoviti dobro delovanje notranjega trga.
- 6 V Prilogi I k navedeni direktivi sta med direktivami, katerih namen je varstvo kolektivnih interesov potrošnikov, navedeni direktivi 93/13 in 2005/29.
- 7 V uvodnih izjavah 10 in 34 Uredbe št. 1215/2012 je navedeno:

„(10) Področje uporabe te uredbe bi moralo zajemati vse glavne civilne in gospodarske zadeve, razen točno opredeljenih zadev, [...]“

[...]

- (34) Zagotoviti bi bilo treba kontinuiteto med [K]onvencijo [z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32)], Uredbo [Sveta] (ES) št. 44/2001 [z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42)] in to uredbo ter v ta namen predpisati prehodne določbe. To velja tudi za razlago [navedene] konvencije [...] in uredb, ki so jo nadomestile, s strani Sodišča Evropske unije.“
- 8 Člen 1 Uredbe št. 1215/2012 iz poglavja I te uredbe, ki je naslovljeno „Področje uporabe in opredelitve pojmov“, v odstavku 1 določa:

„Ta uredba se uporablja v civilnih in gospodarskih zadevah, ne glede na naravo sodišča. Zlasti ne zajema davčnih, carinskih ali upravnih zadev ali odgovornosti države za dejanja in opustitve pri izvajanju državne oblasti (*acta iure imperii*).“

Belgijsko pravo

Zakon z dne 30. julija 2013

- 9 S členom 5(1) Wet betreffende de verkoop van toegangsbewijzen tot evenementen (zakon o preprodaji vstopnic za prireditve) z dne 30. julija 2013 (*Belgisch Staatsblad* z dne 6. septembra 2013, str. 63069, v nadaljevanju: zakon z dne 30. julija 2013) je prepovedano ponujanje redne preprodaje vstopnic za prireditve in zagotavljanje sredstev, ki bodo uporabljena za tako preprodajo. S členom 5(2) tega zakona je prepovedana priložnostna preprodaja vstopnic za prireditve po ceni, ki je višja od njihove končne cene.

- 10 V skladu s členom 14 zakona z dne 30. julija 2013 predsednik rechtbank van koophandel (sodišče za gospodarske zadeve, Belgija), ki je pozneje postalo ondernemingsrechtbank (sodišče za gospodarske družbe), ugotovi obstoj ravnanja, ki pomeni kršitev člena 5 tega zakona, in odredi njegovo prenehanje. V skladu s to določbo se opustitvena tožba zoper tako ravnanje vloži na predlog ministra, pristojnega za gospodarstvo, ali generalnega direktorja generalnega direktorata za nadzor in mediacijo zvezne javne službe za gospodarstvo, mala in srednja podjetja, srednji razred in energijo, ali zainteresiranih oseb.

Gospodarskopравни zakonik

- 11 Knjiga VI Wetboek economisch recht (gospodarskopравни zakonik) z dne 28. februarja 2013, v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari (v nadaljevanju: WER), pod naslovom 4 vsebuje poglavje 1, naslovljeno „Nepoštene poslovne prakse v zvezi s potrošniki“, ki vsebuje člene od VI.92 do VI.100 tega zakonika, s katerimi se izvaja Direktiva 2005/29. V tem okviru so v členih VI.93, VI.97, VI.99 in VI.100 navedenega zakonika opredeljene nepoštene poslovne prakse.
- 12 V skladu s členom XVII.1 WER predsednik rechtbank van koophandel (sodišče za gospodarske zadeve), razen v nekaterih posebnih primerih, ugotovi obstoj ravnanja, ki pomeni kršitev določb tega zakonika, in odredi njegovo prenehanje.
- 13 Člen XVII.7 WER določa, da se tožba na podlagi člena XVII.1 tega zakonika vloži, med drugim, na predlog zainteresiranih oseb, ministra, ki je pristojen za gospodarstvo, generalnega direktorja generalnega direktorata za nadzor in mediacijo zvezne javne službe za gospodarstvo, mala in srednja podjetja, srednji razred in energijo, poklicnega združenja oziroma panožnega združenja s pravno osebnostjo ali združenja za varstvo interesov potrošnikov, kadar to združenje začne sodni postopek za obrambo kolektivnih interesov, ki so opredeljeni v statutu.
- 14 V skladu s členom XV.2(2) WER so zapisniki, ki jih sestavijo uslužbenci, pristojni za to področje, verodostojni, dokler ni dokazano nasprotno.
- 15 V skladu s členom XV.3.1 tega zakonika lahko uslužbenci iz člena XV.2 navedenega zakonika sestavijo obvestilo o kršitvi oziroma zapisnik ali predlagajo upravno kazen, ki temelji med drugim na ugotovitvah, do katerih so prišli.

Sodni zakonik

- 16 Gerechtelijk Wetboek (sodni zakonik) vsebuje poglavje XXIII, naslovljeno „Denarna kazen“, katerega člen 1385a določa, da lahko sodišče na predlog ene od strank drugi stranki naloži plačilo denarnega zneska, imenovanega denarna kazen, če ne bi bila izpolnjena glavna obveznost, ne da bi to vplivalo na morebitno odškodnino. V skladu s členom 1385b navedenega zakonika lahko sodišče denarno kazen med drugim določi kot znesek, odvisen od kršitve.

Spori o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 17 Belgijski organi so 2. decembra 2016 pri predsedniku rechtbank van koophandel Antwerpen-afdeling Antwerpen (sodišče za gospodarske spore, oddelek v Antwerpnu, Antwerpen, Belgija) v postopku za izdajo začasne odredbe vložili tožbo zoper družbe Movici, Events Belgium in Leisure Tickets & Activities International in primarno zahtevali, prvič, naj se ugotovi, da so te družbe v Belgiji na spletnih mestih, ki jih upravljajo, opravljale preprodajo vstopnic za prireditve po višjih cenah od začetnih cen, kar je ravnanje, ki v skladu z določbami zakona z dne 30. julija 2013 in z določbami WER pomeni kršitev, in drugič, naj se odredi prenehanje teh poslovnih praks.

- 18 Belgijski organi so poleg tega predlagali, naj se odredijo ukrepi za objavo odločbe, ki bo izrečena, na stroške navedenih družb, naj se naloži denarna kazen v višini 10.000 EUR za vsako kršitev, ugotovljeno od vročitve te odločbe, in naj se odloči, da se prihodnje kršitve lahko ugotovijo z navadnim zapisnikom, ki ga bo v skladu z WER sestavil pooblaščen uradnik generalnega direktorata za gospodarsko inšpekcijo.
- 19 Tri družbe iz postopka v glavni stvari so vložile ugovor mednarodne nepristojnosti belgijskih sodišč, pri čemer so trdile, da so belgijski organi delovali v okviru izvajanja javne oblasti, zaradi česar njihove tožbe ne spadajo na področje uporabe Uredbe št. 1215/2012.
- 20 Predsednik rechtbank van koophandel Antwerpen-afdeling Antwerpen (sodišče za gospodarske spore, oddelek v Antwerpnu, Antwerpen) je z odločbo z dne 25. oktobra 2017 menil, da nima mednarodne pristojnosti za odločanje o tožbah iz postopka v glavni stvari. V zvezi s tem je presodil, da se Uredba št. 1215/2012 v obravnavanem primeru ne uporablja, ker za te tožbe ni mogoče šteti, da spadajo med „civilne in gospodarske zadeve“ v smislu te uredbe.
- 21 Belgijski organi so zoper to odločbo pri hof van beroep te Antwerpen (pritožbeno sodišče v Antwerpnu, Belgija) vložili pritožbo.
- 22 Stranke v postopku v glavni stvari se ne strinjajo glede vprašanja, ali izvajanje pristojnosti javnega organa zaradi preprečitve kršitev zakona z dne 30. julija 2013 in WER pomeni izvajanje prerogativ javne oblasti.
- 23 Belgijski organi trdijo, da v sporih o glavni stvari ne varujejo javnega interesa, ki bi ga bilo mogoče izenačiti z interesi teh organov, temveč splošni interes, ki je v tem, da se spoštuje nacionalna ureditev s področja poslovnih praks, katere namen je varstvo zasebnih interesov, in sicer tako interesov podjetnikov kot tudi interesov potrošnikov, saj so te prakse urejene z določbami splošnega prava, ki se uporabljajo za razmerja med posamezniki, tako da ti spori spadajo v „civilne in gospodarske zadeve“ v smislu člena 1(1) Uredbe št. 1215/2012.
- 24 Tožene stranke v postopku v glavni stvari obratno trdijo, da belgijski organi delujejo na podlagi pravice javnega organa, na podlagi katere lahko, za razliko od posameznikov ali podjetij, vložijo opustitveno tožbo, ne da bi imeli lasten interes. Belgijski organi naj bi zato pri tem izvajali prerogative javne oblasti, saj naj nanje poslovne prakse zadevnih družb ne bi vplivale.
- 25 V teh okoliščinah je hof van beroep te Antwerpen (pritožbeno sodišče v Antwerpnu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je spor na podlagi tožbe na podlagi člena 14 zakona z dne 30. julija 2013 [...] o prodaji vstopnic za prireditve in na podlagi člena XVII.7 [WER], s katero se predlaga ugotovitev in opustitev protipravnih tržnih in/ali poslovnih praks v razmerju do potrošnikov in ki jo je vložila belgijska država proti nizozemskim družbam, ki se z Nizozemske prek spletnih mest obračajo na pretežno belgijske stranke zaradi preprodaje vstopnic za prireditve v Belgiji, civilna ali gospodarska zadeva v smislu člena 1(1) Uredbe [št. 1215/2012] ter ali je mogoče, da sodna odločba, izdana v takem sporu, zato spada na področje uporabe te uredbe?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 26 Vprašanje predložitvenega sodišča se v bistvu nanaša na določitev sodišča, pristojnega za odločanje o tožbah, ki so jih organi države članice vložili zoper družbe s sedežem v drugi državi članici, katerih namen je ugotovitev in prenehanje domnevno nezakonitih poslovnih praks teh družb, namenjenih potrošnikom s prebivališčem v prvi državi članici.

- 27 Poudariti je treba, da spor, ki poteka pred tem sodiščem, zajema tudi tri dodatne zahtevke, in sicer zahtevke, naj se odredijo ukrepi za objavo, naj se naloži denarna kazen in naj se odloči, da bo prihodnje kršitve mogoče ugotoviti z navadnim zapisnikom, ki ga bo sestavil pooblaščen uradnik enega od navedenih organov.
- 28 Zato mora predložitveno sodišče, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 14 sklepnih predlogov, da bi preverilo svojo pristojnost na podlagi Uredbe št. 1215/2012 za odločanje o sporih o glavni stvari, ugotoviti, da ti spori glede nobenega od tožbenih predlogov, ki so jih vložili belgijski organi, ne morejo biti v celoti ali delno izključeni s stvarnega področja uporabe te uredbe.
- 29 V skladu z ustaljeno sodno prakso mora Sodišče predložitvenemu sodišču posredovati vse elemente razlage prava Unije, ki mu lahko omogočijo, da reši spor, o katerem odloča (glej v tem smislu sodbi z dne 16. decembra 2008, Gysbrechts in Santurel Inter, C-205/07, EU:C:2008:730, točka 31 in navedena sodna praksa, ter z dne 12. februarja 2015, Baczó in Vizsnyiczai, C-567/13, EU:C:2015:88, točka 32 in navedena sodna praksa), tako da vprašanje za predhodno odločanje po potrebi preoblikuje.
- 30 V teh okoliščinah bo na predlog za sprejetje predhodne odločbe odgovorjeno ne le z vidika primarno navedenih tožbenih predlogov pred predložitvenim sodiščem, ampak tudi z vidika tožbenih predlogov, navedenih dodatno pred tem sodiščem.
- 31 Zato je treba šteti, da predložitveno sodišče s svojim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 1(1) Uredbe št. 1215/2012 razlagati tako, da tožba med organi države članice in trgovci s sedežem v drugi državi članici, v okviru katere ti organi primarno zahtevajo, naj se ugotovi obstoj kršitev, ki pomenijo domnevno nezakonite nepošteno poslovne prakse, in naj se odredi prenehanje teh praks, ter dodatno, naj se odredijo ukrepi za objavo, naj se naloži denarna kazen za ugotovljene kršitve in naj se odloči, da bo prihodnje kršitve mogoče ugotoviti z navadnim zapisnikom, ki ga bo sestavil pooblaščen uradnik enega od navedenih organov, spada pod pojem „civilne in gospodarske zadeve“ iz te določbe.
- 32 Najprej je treba opozoriti, da ker Uredba št. 1215/2012 razveljavlja in nadomešča Uredbo št. 44/2001, ki je sama nadomestila konvencijo, navedeno v uvodni izjavi 34 Uredbe št. 1215/2012, razlaga, ki jo je Sodišče podalo glede določb teh pravnih instrumentov – kot je razvidno iz te uvodne izjave – velja tudi za to uredbo, kadar je mogoče določbe navedenih instrumentov šteti za „enakovredne“.
- 33 Da bi se kar najbolj zagotovila enakost in enotnost pravic in obveznosti, ki za države članice in zainteresirane osebe izhajajo iz Uredbe št. 1215/2012, pojma „civilne in gospodarske zadeve“ iz člena 1(1) te uredbe ni mogoče razlagati kot zgolj napotitev na notranje pravo države članice. Ta pojem je treba šteti za samostojen pojem, ki ga je treba razlagati s sklicevanjem na, po eni strani, cilje in sistem navedene uredbe ter, po drugi strani, splošna načela, ki izhajajo iz vseh nacionalnih pravnih redov (sodba z dne 7. maja 2020, Rina, C-641/18, EU:C:2020:349, točka 30 in navedena sodna praksa).
- 34 Poleg tega, kot izhaja med drugim iz uvodne izjave 10 Uredbe št. 1215/2012, nujnost zagotovitve pravnega delovanja notranjega trga in nujnost, da se zaradi usklajenega delovanja pravosodja prepreči, da bi bile v državah članicah izdane nezdržljive odločbe, zahtevata široko razlago navedenega pojma „civilne in gospodarske zadeve“ (sodba z dne 28. februarja 2019, Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, točka 47 in navedena sodna praksa).
- 35 Nazadnje, Sodišče je že večkrat odločilo, da nekateri spori med javnim organom in subjektom zasebnega prava sicer lahko spadajo na področje uporabe Uredbe št. 1215/2012, vendar je drugače, kadar javni organ ravna v okviru izvajanja javne oblasti (glej v tem smislu sodbi z dne 11. aprila 2013, Sapir in drugi, C-645/11, EU:C:2013:228, točka 33 in navedena sodna praksa, ter z dne 12. septembra 2013, Sunico in drugi, C-49/12, EU:C:2013:545, točka 34).

- 36 Izvajanje prerogativ javne oblasti s strani ene stranke spora, ker ta izvaja pooblastila, ki odstopajo od splošnih pravil, veljavnih v razmerjih med posamezniki, namreč tak spor izključuje iz „civilnih in gospodarskih zadev“ v smislu člena 1(1) Uredbe št. 1215/2012 (glej v tem smislu sodbi z dne 15. februarja 2007, Lechouritou in drugi, C-292/05, EU:C:2007:102, točka 34 in navedena sodna praksa, ter z dne 28. februarja 2019, Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, točka 49 in navedena sodna praksa).
- 37 Iz tega izhaja, da je treba za to, da bi se ugotovilo, ali zadeva spada pod pojem „civilne in gospodarske zadeve“ v smislu člena 1(1) Uredbe št. 1215/2012 in posledično na področje uporabe te uredbe, ugotoviti, kakšna sta pravno razmerje med strankami spora in predmet spora, oziroma preučiti podlago in podrobna pravila za uveljavljanje vloženega pravnega sredstva (glej v tem smislu sodbi z dne 14. oktobra 1976, LTU, 29/76, EU:C:1976:137, točka 4, in z dne 28. februarja 2019, Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, točka 48 in navedena sodna praksa).
- 38 V zvezi s podlago zahtevka, kot je ta, ki je bil primarno vložen v sporih o glavni stvari, je treba opozoriti, da člen 7(2) Direktive 93/13 določa, da morajo države članice uvesti možnost vložitve tožbe za prenehanje uporabe nepoštenih pogojev v potrošniških pogodbah.
- 39 Prav tako Direktiva 2005/29 v členu 11, naslovljenem „Izvrševanje“, določa različne načine za ugotovitev nezakonitosti poslovnih praks in za odreditev njihovega prenehanja.
- 40 Nazadnje, v Direktivi 2009/22 sta v Prilogi I med instrumenti prava Unije, ki ščitijo kolektivne interese potrošnikov, navedeni direktivi 93/13 in 2005/29.
- 41 Sodišče je v zvezi z opustitvenimi tožbami in pojmom „civilne in gospodarske zadeve“ v smislu člena 1(1) Uredbe št. 1215/2012 že razsodilo, da tožba, s katero se želi trgovcem prepovedati, da v pogodbah, ki jih sklepajo s potrošniki, uporabljajo nepošteno pogoje v smislu Direktive 93/13, v delu, v katerem se nanaša na to, da se sodišču v preverjanje predložijo zasebnopravna razmerja, spada pod pojem „civilne zadeve“ (glej v tem smislu sodbo z dne 1. oktobra 2002, Henkel, C-167/00, EU:C:2002:555, točka 30). Ta sodna praksa je bila nato ponovljena in na splošno razširjena na opustitvene tožbe iz Direktive 2009/22 (glej v tem smislu sodbo z dne 28. julija 2016, Verein für Konsumenteninformation, C-191/15, EU:C:2016:612, točki 38 in 39).
- 42 Iz tega sledi, da tožbe za ugotovitev in prenehanje nepoštenih poslovnih praks v smislu Direktive 2005/29 prav tako spadajo pod pojem „civilne in gospodarske zadeve“ v smislu člena 1(1) Uredbe št. 1215/2012.
- 43 V obravnavanem primeru je namen tožb, ki potekajo pred predložitvenim sodiščem, zagotovitev spoštovanja v nacionalni ureditvi iz postopka v glavni stvari določene prepovedi redne preprodaje vstopnic za prireditve ali priložnostne preprodaje takih vstopnic po ceni, ki je višja od njihove končne cene, saj se take preprodaje glede na to ureditev lahko štejejo za nepošteno poslovno prakso.
- 44 Vendar je treba v zvezi s podrobnimi pravili za uveljavljanje vlozene tožbe ugotoviti, da tožb iz postopka v glavni stvari niso vložile osebe zasebnega prava, kot so potrošniki ali organizacije, ki delujejo na področju varstva potrošnikov, ampak belgijski organi, ki jim je zadevna država članica naložila, da med drugim skrbijo za varstvo potrošnikov.
- 45 V obravnavanem primeru tožene stranke iz postopka v glavni stvari prerekajo trditev, da bi tožbe lahko spadale pod pojem „civilne in gospodarske zadeve“, pri čemer najprej trdijo, da belgijskim organom ni treba dokazati, da imajo lasten interes za začetek postopkov, kot so ti iz postopkov v glavni stvari.
- 46 V zvezi s tem je treba na prvem mestu poudariti, da je seznam oseb, ki imajo v skladu s členom 14(1) zakona z dne 30. julija 2013 in členom XVII.7 WER pravico vložiti tako tožbo, določil nacionalni zakonodajalec.

- 47 V zvezi s tem je Sodišče že razsodilo, da okoliščina, da je ta pristojnost ali pooblastilo določeno z zakonom, sama po sebi ni odločilna za sklep, da je državni organ izvajal javno oblast (glej po analogiji v zvezi s pojmom „civilne in gospodarske zadeve“ v smislu Uredbe (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1348/2000 (UL 2007, L 324, str. 79) sodbo z dne 11. junija 2015, Fahrenbrock in drugi, C-226/13, C-245/13 in C-247/13, EU:C:2015:383, točka 56).
- 48 V obravnavanem primeru je iz besedila člena 14(1) zakona z dne 30. julija 2013 in člena XVII.7 WER razvidno, da imajo belgijski organi enako kot zainteresirane osebe in združenja za varstvo potrošnikov možnost, da zadevo predložijo predsedniku rechtbank van koophandel (sodišče za gospodarske spore), zdaj ondernemingsrechtbank (sodišče za gospodarske družbe), za ugotovitev kršitve nacionalne ureditve na tem področju in izdajo odredbe o prenehanju kršitev.
- 49 Iz tega sledi, da je procesni položaj belgijskih organov v zvezi s tem primerljiv s položajem organizacije za varstvo potrošnikov.
- 50 Na drugem mestu se prav tako zdi, da nacionalna ureditev iz postopka v glavni stvari za belgijske organe, ki so v njej omenjeni, ne določa pravil za priznanje pravnega interesa, ki bi jim dodeljevala pretirano široka pooblastila za vlaganje tožb v primerjavi z možnostmi, ki jih imajo druge tožeče stranke.
- 51 Natančneje, s pridržkom preverjanj, ki jih mora opraviti predložitveno sodišče, ti javni organi – prav tako kot drugi dve kategoriji tožečih strank, navedeni v členu XVII.7 WER – niso izvzeti iz obveznosti izkazati pravní interes.
- 52 Čeprav je res, da se zdi, da v sporu o glavni stvari belgijskim organom ni bilo treba dokazati pravnega interesa, je ta okoliščina nujno neločljivo povezana z dejstvom, da so lahko delovali le na podlagi pristojnosti, ki jim jo daje zakon na področju boja proti nekaterim nepoštenim poslovnim praksam.
- 53 Poleg tega, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 29 sklepnih predlogov, delovanja v splošnem interesu ni mogoče zamenjevati z izvajanjem prerogativ javne oblasti.
- 54 Tako se zdi, da v sporih o glavni stvari pogoji, ki jih morajo belgijski organi izpolnjevati, da bi imeli pravni interes, ne pomenijo izvajanja prerogativ javne oblasti, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče.
- 55 Dalje, tožene stranke v postopku v glavni stvari poudarjajo, da belgijski organi svoje ugotovitve in izjave uporabljajo kot dokaze pred sodiščem, tako da so bistveni elementi spisa sestavljeni iz niza poročil in ugotovitev državnih nadzornikov, kar pomeni izvajanje prerogativ javne oblasti.
- 56 Kot je generalni pravobranilec navedel v točki 59 sklepnih predlogov, bi to, da bi se štelo, da je tožba, ki jo vloži javni organ, izključena s področja uporabe Uredbe št. 1215/2012 zgolj zato, ker je ta organ uporabil dokaze, zbrane na podlagi njegovih prerogativ, oslabilo praktično učinkovitost sredstev za izvajanje varstva potrošnikov, ki jih je priznal zakonodajalec Unije. V nasprotju z modelom, v katerem upravni organ sam odloča o posledicah, ki jih je treba izpeljati iz kršitve, je namreč javni organ v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, pristojen za obrambo interesov potrošnikov pred sodnimi organi.
- 57 Le če javni organ zaradi uporabe nekaterih dokazov dejansko ni v enakem položaju kot oseba zasebnega prava v okviru podobnega spora, naj bi bilo torej treba šteti, da je tak organ v zadevnem primeru uporabil prerogative javne oblasti.

- 58 Pojasniti je treba, da zgolj iskanje in zbiranje očitkov ali dokazov – kar bi lahko storilo tudi združenje trgovcev ali potrošnikov – ne moreta biti enakovredna izvajanju takih prerogativ.
- 59 V zvezi s tem iz informacij, s katerimi razpolaga Sodišče, ni razvidno, da bi belgijski organi v okviru postopka, ki poteka pred predložitvenim sodiščem, kakor koli uporabili dokaze, ki bi jih pridobili na podlagi svojih prerogativ javne oblasti, kar mora po potrebi preveriti predložitveno sodišče.
- 60 Iz tega sledi, da tožba med organi ene države članice in trgovci s sedežem v drugi državi članici, v okviru katere ti organi primarno zahtevajo, da se ugotovi obstoj kršitev, ki pomenijo domnevno nezakonite nepošteno poslovne prakse, in da se odredi njihovo prenehanje, spada pod pojem „civilne in gospodarske zadeve“ v smislu člena 1(1) Uredbe št. 1215/2012.
- 61 V zvezi z dodatnimi zahtevki v sporu o glavni stvari je treba poudariti, da so zahtevki za odreditev ukrepov za objavo in za naložitev denarne kazni, kot je generalni pravobranilec navedel v točkah 71 in 72 sklepnih predlogov, običajna sredstva civilnega postopka, katerih namen je zagotoviti izvršitev prihodnje sodne odločbe.
- 62 Vendar v zvezi s zahtevkom, ki so ga pred predložitvenim sodiščem vložili belgijski organi in ki se nanaša na podelitev pristojnosti za ugotovitev prihodnjih kršitev zgolj na podlagi zapisnika, ki ga je sestavil pooblaščen uradnik generalnega direktorata za gospodarsko inšpekcijo – kot je generalni pravobranilec navedel v točkah od 75 do 77 sklepnih predlogov – ni mogoče šteti, da tak zahtevek spada pod pojem „civilne in gospodarske zadeve“, saj se ta zahtevek v resnici nanaša na pooblastila, ki odstopajo od splošnih pravil, veljavnih v razmerjih med posamezniki.
- 63 Vendar iz splošne sistematike Uredbe št. 1215/2012 ne izhaja, da mora biti odločanje o stranskem zahtevku povezano z odločanjem o glavnem zahtevku (glej v tem smislu sodbo z dne 22. oktobra 2015, Aannemingsbedrijf Aertssen in Aertssen Terrassements, C-523/14, EU:C:2015:722, točka 33 in navedena sodna praksa), tako da lahko mednarodna pristojnost sodišča države članice za obravnavanje glavnega predloga temelji na tej uredbi, ne da bi tako nujno moralo biti tudi v zvezi z dodatnimi zahtevki in *vice versa*.
- 64 Glede na vse zgornje preudarke je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 1(1) Uredbe št. 1215/2012 razlagati tako, da tožba med organi države članice in trgovci s sedežem v drugi državi članici, v okviru katere ti organi primarno zahtevajo, naj se ugotovi obstoj kršitev, ki pomenijo domnevno nezakonite nepošteno poslovne prakse, in naj se odredi prenehanje teh praks, ter dodatno, naj se odredijo ukrepi za objavo in naj se naloži denarna kazen, spada pod pojem „civilne in gospodarske zadeve“ iz te določbe.

Stroški

- 65 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški navedenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Člen 1(1) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da tožba med organi države članice in trgovci s sedežem v drugi državi članici, v okviru katere ti organi primarno zahtevajo, naj se ugotovi obstoj kršitev, ki pomenijo domnevno nezakonite nepošteno poslovne prakse in naj se odredi prenehanje teh praks, ter dodatno, naj se odredijo ukrepi za objavo in naj se naloži denarna kazen, spada pod pojem „civilne in gospodarske zadeve“ iz te določbe.

Podpisi